

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. An culpa co[n]summata debeat explicari, & nonnulla alia circa eamdem
materia[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

cooperationis; quia volenti eam occidere, vel violare, offert violationem, ne occidat, quod est cooperari ad minus malum. Est quidem differentia in hoc, quod offerens manum abscindendam, nullam protulit contrahit malitiam; quia illa abscissio respectu abscidentis est minus peccatum, & respectu ipsius patientis nullum est peccatum. At verò virgo consentiens violationi, ne occidatur, peccat quidem; quia ille consensus in copulam illicitam est intrinsecè malus, & respectu ipsius virginis non est minus malum, sed maius, quàm mors tolerata ob defensionem pudicitie, atque ideo respectu sui non excusatur, sed contrahit totam malitiam fornicationis. Cæterum considerando illam actionem, propter est cooperatio ad peccatum alterius, nullam habet malitiam, quia propter sic, est cooperatio ad minus malum alterius, cui non absolute, sed conditionatè exhibet se violandam; quasi dicat, si vis vel occidere, vel violare, me viola potius, quàm occidas: quod quidem neque in ratione consilij, neque in ratione cooperationis contrahit malitiam à peccato illius, cui cooperari videtur. Et hæc sufficiunt de hac prima circumstantia.

SECTIO V.

De secunda circumstantia, Quid, & præsertim prout se tenet ex parte rei voluta.

236.

Multa sunt, quæ sub hac circumstantia comprehenduntur, quæ ad tria capita reduci possunt. Primum de iis, quæ se tenent ex parte rei voluta. Secundum de iis, quæ se tenent ex parte personæ, ad quam terminatur peccatum, quæ circumstantia solet appellari, *circa quid*. Tertium de effectu sequuto ex peccato, quod etiam est aliquo modo obiectum volitum de quibus sigill. im dicemus, & prius in hac sectione de iis quæ pertinent ad primum caput, sub quo continentur multa dubia in ordine ad praxim confessionis. Et in primis pertinere videtur ad hanc circumstantiam quantitas obiecti, ut si furatus es mille. De hoc tamen dictum est supra *sect. 3.* dum diceremus de circumstantiis aggravantibus intra eandem speciem. Rursus ad eandem circumstantiam reduci posset quantitas ipsius peccati secundum durationem successivam: de hoc tamen commodius dicemus infra *sect. 14.* agentes de numero peccatorum explicando: nam si duratio explicanda est; ad hoc potissimum explicari debet, ut constet aliquo modo multiplicatio peccatorum, quæ in illo tempore fieri debuerunt. Veniamus ergo ad alia dubia magis propria huius loci.

§. 1. An copula consummata debeat explicari, & nonnulla alia circa eandem materiam.

237.

Primum dubium esse potest, an in peccatis carnis debeat necessariò explicari circumstantia copulæ consummata: an verò sufficiat dicere, commisi peccatum graue contra castitatem cum soluta. Non defuerunt Recentiores aliqui, qui dicerent, hoc sufficere, ut testatur Turrian. *de pœnit. quest. 9. art. 2. disput. 29. dub. 2. ad 5. argum.* Ratio autem esse potest, quia non apparet differentia specifica inter tactus impudicos, & copulam, cum sint contra eandem virtutem; & tactus ipsi pertineant ad simplicem fornicationem, sicut tactus impudici cum coniugata pertinent ad adulterium, & cum consanguini-

nea ad incestum. Et confirmari potest; quia si tactus different speciem à copula, non satisfaceret pœnitens confitendo copulam, sed deberet explicare etiam tactus antecedentes, & consequentes; alioquin non explicasset totam speciem illius peccati.

Hæc tamen sententia opponitur communi Doctorum sensui, qui omnes, copulam explicandam esse dicunt. Ratio autem est, quia licet tactus etiam & oscula habeant suam malitiam in ordine ad copulam ad quam ordinantur: diverso tamen modo opponuntur virtuti castitatis: nam copula opponitur, tanquam actus consummatus; per quem cum effectu inferitur nocumentum proli: at verò tactus libidinosi opponuntur solum ut dispositiones propter periculum, quod afferunt, & quia ex se ordinantur, & disponunt ad copulam: quod non sufficit ad participandam eandem speciem malitiam: ut constat manifestè in delectatione mortali; quæ quidem accipit suam malitiam per ordinem ad pollutionem, vel actum consummatum, ad quem ex se disponit voluptas illa delectationis; & tamen nemo dicet, non differre speciem à pollutione consummata, & intenta, nec id vilius concessit. Adde, eiusmodi tactus non solum prohiberi propter dispositionem ad copulam, sed etiam propter delectationem turpem, quam in se habent: quia omnem eiusmodi delectationem natura voluit prohibitam esse extra matrimonium, quia alioquin homines minis de matrimonio curarent.

Vnde constat solutio ad rationem contrariam, Ad id verò, quod pro eius confirmatione dicebamus, negamus sequelam argumenti: quod quidem ab aduersariis etiam solvendum est. Ipsi enim negare non possunt, copulam cum persona habente votum, differre speciem à tactibus cum persona non habente votum. Pone ergo, sceminam habere votum, non quidem castitatis, sed expressum solius virginis, propter excludit primam solum copulam quod violat per copulam, post eam verò immediatè continuatur tactus libidinosi, & oscula, quæ quidem non habent malitiam contra votum, cum hoc cessauerit per copulam, per quam amissa fuit virginitas: & tamen in confessione non oportet explicare tactus illos immediatè consequutos post copulam, quia faciunt vnum peccatum cum ipsa copula, ut docet Henriquez *lib. 5. de pœnit. caput 5. num. 5.* & alij multi, quos ibi affert, & quos congerit Diana *tom. 1. tract. de circumstant. aggravant. resolut. 42. & tom. 2. tractat. 4. resolut. 67.* & dicemus infra *sect. 14.*

Quod idem argumentum fieri potest in sententia communi ponente differentiam specificam inter copulam cum virgine, & cum corrupta: nam copula cum virgine habuit illam speciem stopti, tactus verò immediatè consequuti iam habebant aliam speciem, cum iam non essent cum virgine, sed cum corrupta, & tamen neque illi debent explicari, sed sufficit confiteri copulam cum virgine. Quod si volueris contendere cum alijs Doctoribus, tactus consequentes ad copulam debere explicari in confessione, nihil refert: nam idem argumentum fieri potest de tactibus antecedentibus; pone enim sceminam voto adstrictam vitandi primum solum peccatum graue contra castitatem: hanc aliquis libidinosè tangit, ipsam consentit, ter, aut quater eodem impetu, & absque interruptione: ecce primus tactus habuit malitiam sacrilegij contra votum, quam malitiam posteriores non habuerunt; & tamen in confessione sufficit explicare tactum lascivium sceminæ habentis votum, absque eo, quod explicentur tactus posteriores carentes illa malitia.

Ratio

Ratio horum est, quod tactus priores, & posteriores faciunt unum, & idem peccatum numero: in quo licet quoad aliquam sui partem non sit illa malitia sacrilegij, vel stupri, sufficit, quod sit quoad aliam partem; iam enim illud peccatum, quod est unum solum, participat verè illam speciem sacrilegij, vel stupri. Nec obstat, quod alia pars eiusdem peccati videatur participare illam aliam speciem fornicationis simplicis condistincta à sacrilegio; respondetur enim non posse esse distinctionem specificam, ubi non est distinctio numerica: nihil enim potest differre specie à seipso. Cum ergo illæ partes posteriores faciant unum, & idem numero peccatum cum prioribus propter unitatem moralem: non potest dici, quod participant speciem fornicationis simplicis; hæc enim in rigore sumpta significat peccatum, quod nullam aliam habeat malitiam: illud autem peccatum habet verè aliam malitiam sacrilegij: ergo non habet malitiam fornicationis simplicis, nisi quatenus fornicatio sumitur præcisè, propterea est species subalternata præscindens à simplicis, & à mixta cum alia malitia: hanc enim malitiam fornicationis verè habet illud peccatum; sed hæc non est species atoma, nec reputatur cum sacrilegio.

Eodem ergo modo in casu nostro dicendum est tactus, qui præcedat copulam, & ordinantur ad ipsam, facere unum peccatum moraliter cum ipsa copula: in quo peccato non est sola malitia tactus, sed etiam malitia copulæ consummatæ, quæ explicata, iam explicatur sufficienter tota malitia specifica illius peccati. Dices: non explicatur malitia specifica tactus, quæ per nos est diversa à malitia specifica copulæ. Respondetur malitiam tactus posse dupliciter considerari. Primum propterea est delectatio ex contrectatione illicita, & turpi alicuius personæ. Secundò propterea est delectatio sistens in illo tactu, & non progrediendo ad copulam carnalem. Prior malitia reperitur quidem in illis tactibus, & explicatur satis, explicata copula, quia copula etiam habet illam malitiam. Posterior verò, quæ est quasi species negativa ex eo, quod non habet malitiam copulæ, non explicatur explicata copula, sed nec reperitur in illis tactibus: quia cum in casu posito faciant unum peccatum cum ipsa copula: non potest dici, quod in illo peccato sit malitia tactus puri, & sistens in mero tactu absque copula: nulla ergo species malitiæ restat in illo peccato, quæ non explicetur, licet fornicatio addat malitiam specificam necessariò explicandam supra malitiam simplicis tactus libidinosi.

Circa hoc peccatorum genus potest esse secundum dubium, an in peccato Sodomitæ debeat penitens explicare, fueritne agens, vel patiens. Negat Alfonso de Leone in tract. de offic. & potest. Confratrum par. 1. recollect. 9. numero 216. & 218. quia utriusque peccatum pertinet ad eandem speciem peccati contra naturam. Quam sententiam videtur etiam approbare Diana tom. 2. tract. 4. de Sacram. resol. 156.

Ego tamen explicandum puto: quia ex parte agentis interuenit pollutio propria, quæ non interuenit ex parte patientis: diuersum autem peccatum specie est voluntariè pollui, vel solum cooperari pollutioni alterius; aliud enim est cohibere delectationem propriam illicitam; aliud non procurare alienam. Et quamuis ipse etiam patiens habeat aliquo modo tactum impudicum, & delectationem turpem, (quod tamen non videtur quoad delectationem vniuersaliter verum, negari tamen non potest, pollutionem ipsam diuersam malitiam explicandam asserre supra simplicem tactum impudi-

cum: qui enim sine intentione, aut periculo pollutionis tangeret propter turpem solum delectationem tactus, non contrahit malitiam, quam contrahit, qui ex intentione pollutionis id facit: vnde iste debet explicare peccatum pollutionis, quam procurauit, & habuit: ergo de primo ad vltimum in peccato sodomitico agens debet explicare circumstantiam illam propter malitiam specie diuersam, quam asserit.

§. 2. An diuersitas præceptorum, quæ violantur, sit explicanda.

Tertio dubitatur de eo, qui suo peccato violauit diuersa præcepta, v. g. qui violauit ieiunium debitum propter quadragesimam, & simul propter vigiliam alicuius Apostoli; vel omisit Missam die Dominica, in qua erat festum sancti Ioannis, &c. an debeat hoc explicare in confessione, vel sufficiat dicere, violauit ieiunij præceptum; non audiui Missam die festo, &c.

Certum est, si præcepta diuersa sint solum ratione temporis, quatenus idem superior sapius eandem rem præcepit; vel eius successores, eandem rem præceperunt, non esse id explicandum in confessione: sicut si aliquis violet votum, quod pluries emisit, & renouauit, non ideo contrahit circumstantiam explicandam ob repetitionem voti. Difficultas est primò, quando superiores sunt diuersi materialiter, & formaliter, hoc est, ipsa dignitas, & potestas diuersa, vt si Rex, Episcopus, & Papa idem præcipiant, an contrahantur diuersæ malitiæ ex multiplicatione præcepti, quod violatur. Secundò, quando præcepta sunt de eadem re materialiter, sed ratio præcipiendi est diuersa, vt quando præcipitur ieiunium; tum quia est quadragesima; tunc ob honorem alicuius sancti, cuius vigilia est, an tunc contrahatur duplex malitia specialiter explicanda.

Circa primum aliqui, quos refert Vasquez 1. tom. in 1. 2. disput. 98. cap. 1. docent, quando idem, quod lege naturali prohibetur, rursus prohibetur lege humana, peccatum habere duplicem speciem malitiæ, v. g. contra iustitiam, cui furum opponitur, & contra obedientiam Principi debitam, qui furum prohibet. Contraria, & verior sententia communis est apud Theologos, quos referunt, & sequuntur Vasquez loco citato. Salas 2. tom. in 1. 2. tract. 13. disput. 3. sect. 2. Thom Sanchez lib. 9. de matrim. disput. 15. num. 6. & alij Recentiores communiter: qui dicunt, diuersitatem solum præcipientis non variare præceptum in specie, si ex eodem motiuo proximo omnes præcipiant; quia semper remanet res præcepta in eadem specie honestatis; v. g. in exemplo posito motiuum proximum prohibendi furum semper est eadem honestas iustitiæ; vnde violatio vtriusque præcepti semper erit in specie iniustitiæ.

Contra hanc communem doctrinam aliqua sunt difficultates. Prima est, quia licet obedientia Deo debita, & superiori humano vtrique sit obedientia, & vtriusque violatio sit inobedientia: non tamen videtur vtrique pertinere ad eandem speciem. Nam reuerentia etiam debita Deo, & reuerentia debita homini, vtrique est reuerentia, & vtrique opponitur peccatum irreuerentiæ; & adhuc irreuerentia in Deum differt specie ab irreuerentia in hominem propter diuersum titulum excellentiæ, quo vtrique reuerentia debetur. Cum ergo titulus superioritatis, propter quem Deo obedientia debetur, sit aded diuersus à titulo superioritatis, propter quem debetur obedientia superiori humano; consequens

244.

245.

246.

An obedientia debita Deo & homini sint eiusdem speciei.